

Java vier-en-veertig en uit de Buitengewesten, waar dezelfde regeling was ingevoerd, negen-en-dertig. Zij werden in Tokio in een internaat ondergebracht en er tot hun ergernis aan een strikte militaire discipline onderworpen. Onderwijs kregen zij hoofdzakelijk in de geschiedenis van Japan en laboratoria en fabrieken mochten zij niet bezoeken.

Japanse vormingscursussen die drie weken of iets langer duurden, werden voorts op Java gegeven aan ambtenaren en lagere inheemse bestuurskrachten, aan onderwijzers van Islamietische en andere scholen, aan personeelsleden van moskeeën en aan Islamietische dorpswetgeleerden, *kijaji*'s. Al die cursussen waren doordrenkt met Japanse propaganda, maar in '43, '44 en '45 traden er ook wel met de Japanners samenwerkende Indonesiërs als inleiders op en *zij* behandelden een onderwerp waar echte belangstelling voor bestond: de geschiedenis van de archipel. Dergelijke vormingscursussen werden ook gegeven zogenaamd met het doel landbouwers op te leiden maar in werkelijkheid droeg deze vorming van telkens ca. honderdwtintig jeugdigen een semi-militair karakter. Er werd hun, aldus later een der leerlingen,

'van alles geleerd behalve landbouwzaken . . . De jongens die in het begin over het algemeen beleefd en netjes waren, werden fanatieke, arrogante knapen. Ja, de Jappen wisten wel wat ze deden toen zij deze school oprichtten! De leraren: drie Jappen en twee Indonesiërs, waren zich goed bewust van hun taak. De jongens die na afloop terug werden gestuurd naar hun woonplaatsen, kregen vooral onder de jeugd een grote aanhang. De leraren waren vrij goed ontwikkeld, vooral de twee Indonesiërs, jongens die beiden in Medan de vijfjarige hbs hadden doorlopen; zij spraken dan ook vloeiend de moderne talen, ook vloeiend Japans. Zij waren . . . zeer fanatiek en waren vol over de Japanse 'vrijheidssfeer'. De haat tegen alles wat blank was, was hun van top tot teen ingedrongen.

De eerste maand werden de jongelui lichamelijk zwaar getraind, de zwakkelingen direct naar huis gestuurd, de rest moest de hele dag gymnastiek doen en hardlopen. Ook werd hun de Japanse taal bijgebracht.

De tweede maand werden hun de drie Japanse leefregels geleerd: 1. alle orders onmiddellijk opvolgen zonder te vragen waarom; 2. nooit klagen maar altijd opgewekt zijn, ook al krijg je drie dagen geen eten; 3. steeds aan je land denken.

Ook schermen werd hun bijgebracht. De derde maand werd onderricht gegeven in bajonet-schermen, tiraileren en andere militaire kennis.¹

Tenslotte, nl. in januari '45, werden op Java ook de regenten voor een

¹ Verslag, 1946, in *NI*, p. 221.